

Lausunto kirkkohallitukselle koskien esitysluonnosta sähköisestä äänioikeusrekisteristä seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa

Yhteinen kirkkoneuvosto 13.06.2024 § 205
430/00.00.04/2024

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

- 1) antaa liitteen mukaisen lausunnon kirkkohallitukselle koskien esitysluonnosta sähköisestä äänioikeusrekisteristä seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa.
- 2) tarkastaa heti tätä asiaa koskevan pöytäkirjan kohdan.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Taustaa

Kirkkohallitus on valmistellut esitysluonnoksen koskien kirkkolain ja kirkkojärjestyksen säännösten muuttamista siten, että seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa otettaisiin käyttöön sähköinen äänioikeusrekisteri. Esitys pohjautuu kirkolliskokouksen vuonna 2016 antamaan toimeksiantoon. Kirkkohallituksen esitysluonnos esitetään liitteessä.

Kirkkohallitus on 3.5.2024 päivätyllä viestillään kertonut pyytäneensä lausuntoa esitysluonnoksesta joukolta seurakuntia ja seurakuntayhtymiä, jotka on valittu satunnaisotannalla. Kirkkohallitus on todennut, että myös muut kuin valitut seurakuntataloudet voivat antaa asiassa lausunnon.

Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto on kokouksessaan 13.4.2023 § 128 päättänyt tehdä aloitteen Helsingin hiippakuntavaltuustolle siirtymisestä seurakuntavaaleissa sähköiseen äänioikeutettujen luetteloon ja sähköiseen äänestämiseen. Myös Kallion seurakunta on tehnyt asiasta aloitteen keväällä 2023. Kirkkohallituksen esitysluonnoksessa viitataan kirkolliskokouksen edustaja-aloitteen 1/2016 ja kirkolliskokouksen antaman virallisen toimeksiannon lisäksi myös Helsingin hiippakuntavaltuuston 3.6.2023 käsittelemiін Kallion seurakunnan seurakuntaneuvoston ja Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston aloitteisiin.

Vaikka Helsingin seurakuntayhtymä ei ole saanut kirkkohallitukselta virallista lausuntopyyntöä, voidaan lausunnon antamista pitää erityisen perusteltuna, koska Helsingin seurakuntayhtymä on aikaisemminkin ollut asiassa aloitteellinen ja asialla on suuri merkitys vaalien sujuvuudelle erityisesti suurissa kaupungeissa, suuresta äänioikeutettujen ja äänestäjien määrästä sekä vilkkaasta muuttoliikkeestä johtuen.

Esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Kirkkohallituksen laatimassa esitysluonnoksessa ehdotetaan äänioikeutettujen luettelo seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa korvattavaksi sähköisellä äänioikeusrekisterillä. Kirkkohallitus perustaisi rekisterin poimimalla kirkon jäsentietojärjestelmästä vaaleissa äänioikeutetut henkilöt, ja heitä koskevat tarvittavat tiedot sekä muodostamalla näistä tiedoista erillisen konekielisen rekisterin. Kirkkohallituksella ja seurakunnan vaalilautakunnalla olisi oikeus itseoikaista äänioikeusrekisterissä olevia tietoja ennen rekisterin tuloa

lainvoimaiseksi. Kirkkohallitus oikaisisi tietoja tilanteissa, joissa äänioikeutetuksi merkitty kuolee tai eroaa kirkosta, sekä tilanteissa, joissa henkilö liittyy kirkon jäseneksi äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Äänioikeusrekisteri tulisi lainvoimaiseksi ennen ennakoäänestyksen alkamista. Lainvoimaiseen rekisteriin merkittäisiin kunkin äänestäneen henkilön kohdalle se, milloin ja missä ennakoäänestyspaikassa henkilö on äänestänyt. Ennakoäänestyksen päätyttyä äänioikeusrekisteristä tulostettaisiin vaaliluettelot, joihin otettaisiin vain ne henkilöt, jotka eivät ole käyttäneet äänioikeuttaan ennakoäänestyksessä. Vaalin tuloksen tultua lainvoimaiseksi äänioikeusrekisteristä otettaisiin arkistotulosteet, jonka jälkeen kirkkohallitus hävittäisi äänioikeusrekisterin tiedot.

Kirkkohallituksen mukaan laaditun esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa ja nopeuttaa seurakuntavaalien ja kirkkoherran välittömän vaalin toimittamista. Äänioikeusrekisteri helpottaisi ja yksinkertaistaisi seurakunnan vaalitoimitsijoiden ja vaalilautakunnan työtä erityisesti ennakoäänestyksessä ja ennakoäänien tarkastamisessa. Tavoitteena on, että äänioikeusrekisterin avulla vaalien toimittamiseen liittyviä tehtäviä saataisiin automatisoitua, jolloin vaalitoimitsijat ja vaalilautakunnat pystyisivät toimittamaan vaaliin liittyvät tehtävät tehokkaammin, kun käsin tehtävä työ vähenisi.

Lausuntopyyntö

Kirkkohallitus on pyytänyt lausuntoa erityisesti seuraavista seikoista:

- esityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen;
- äänioikeusrekisterin käyttö sekä seurakuntavaaleissa että välittömässä kirkkoherranvaalissa;
- ehdotetun muutoksen vaikutukset vaalien toimittamiseen;
- ehdotetun muutoksen arvioidut taloudelliset vaikutukset;
- muut huomiot.

Lausunnot on pyydetty toimittamaan kirkkohallitukselle viimeistään 20.6.2024 sähköisesti osoitteeseen kirkkohallitus@evl.fi.

Helsingin seurakuntayhtymän lausunto

Helsingin seurakuntayhtymän johtajisto on nimennyt lausuntoa valmistelleeseen työryhmään hallintojohtaja Juha Silanderin, johtava juristi Kirsi Wickströmin sekä vuoden 2022 seurakuntavaaleissa projektipäällikkönä (elokuusta 2022 alkaen) toimineen kehittämistyön asiantuntija Kristiina Vähäkankaan. Hallintojohtaja on sittemmin täydentänyt työryhmää kutsumalla mukaan rekisteripäällikkö Emilia Launosen.

Ehdotus Helsingin seurakuntayhtymän lausunnoksi esitetään liitteessä.

Lapsivaikutusten arviointi

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia.

Lisätiedot

Hallintojohtaja Juha Silander, p. 040 563 9709, juha.silander@evl.fi